

JUTRO

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK.

: Posamezna številka 6 vinarjev :

JUTRO izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 8. zjutraj, ob ponedeljkih ob 10. do polnoči. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1.20, s dostavljanjem na dom K 1.50; s pošto mesečno K 2.00, polletno K 10.—, četletno K 5.—, letno K 1.70. Za inostranstvo celoletno K 20.—. Telefon številka 308.

: Posamezna številka 6 vinarjev :

Uredništvo in upravnistvo je v Franciskanski ulici 8. Dopisi se pošiljajo uredništvu, naročnina upravnistvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. Za oglase se plača: peti vrsta 15 v, osmrtica, poslana in zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglaševanju popust. Za odgovor je priložiti namiko. Telefon številka 308.

Imamo parlament — in § 14.

Sedaj imajo že vse evropske države svoje ustave in parlamente, tudi Rusija, Črna Gora in Turčija lahko rečejo za sebe, da so ustavne države, ki imajo svoje parlamente, v katerih sedijo zastopniki ljudske volje.

Ali kakor so druge institucije v raznih državah razne, tako tudi ustavnost ni povsod enaka, v nekaterih državah imajo parlamenti večjo vrednost, v drugih manjšo, v nekaterih državah pa parlamenti samo druga dekoracija in nič več. Taka država je Avstrija, ki ima sicer že dosti dolgo svojo ustavo in svoj parlament in — § 14, ki jemlje ustavnosti in parlamentarizmu vsako vrednost, radi katerega smatramo lahko Avstrijo še danes za absolutistično državo v polnem pomenu te besede.

Ta že tolikrat imenovani in prekinjeni § 14. daje vladi pravico v odločitvi državnega zbora delati vse kar hoče: podaljšati proračun, dovoze in novince, sklepati posojila, sploh opravljati vsa dela parlamenta, kakor bi njega sploh ne bilo in ta § je bil že tolikrat v praktični porabi, kolikorkrat so bile razmere v državnem zboru take, da parlament ni hotel vlade — ubogati in sedaj ga potovo uporabi tudi grof Stürgkh, ki je začel govoriti v zadnjem času z zastopniki ljudske volje kot s svojimi hlapci, češ, sklenite vi kar hočete, mene to nič ne briga, pošljem vas kratkoma na daljše potovanje, potem pa storim v vaši odsotnosti na podlagi § 14. kar bom hotel jaz in moji ministri.

Dnevi zasedanja državnega zbora so — to se lahko reče — že šteti in Stürgkh se drži v zbornici v levi roki na hrbtu § 14. in se smeje v obraz poslancem, ki se čudijo in sami sebe vprašujejo: Kaj pa smo mi pravzaprav in kaj so naši volilci?

Reveži so eni in drugi: poslanci in njihovi volilci, ali grof Stürgkh je vsega mogočen, on ima v rokah orožje proti poslancem in volilecem, njegova volja se mora spoštovati, z njegovo glavo morajo misliti vsi avstrijski državljani, ker Avstrija sicer ima ustavo, ali nima ustavnosti, ona ima parlament, ali nima parlamentarizma.

Pri vsem tem se bodo pa še našli tepci, ki bodo trdili, da je Avstrija moderna država in našlo se bo tudi dosti takih tepcev, ki bodo to verjeli.

In storiti se ne da proti takim razmeram ničesar, ker ako bi se zahtevala odprava § 14., ne verujemo, da bi se našla v zbornici potrebna dvotretjinska večina, ki je potrebna za vsako tako spremembo, moramo računati s konservativno in reakcionarno gosposko zbornico, ki ji je § 14. zrotovo celo simpatičen; in tudi, ko bi našla v gosposki zbornici potrebna dvotretjinska večina, kar pa ni verjetno, ostane še vedno vlada, ki bi se smejala ljudskim zastopnikom in privilegirancem v gosposki zbornici.

ter bi s pomočjo § 14. anulirala vsak sklep proti § 14.

Kakor vidimo, sloni vsa ustavnost in ves parlament, t. j. ljudstvo mora vladi parirati, ali pa — pride § 14. in vlada dela kar hoče, ne oziraje se na to, ali je to ljudstvu prav ali ne.

Hvala lepa na taki ustavnosti in takem parlamentarizmu!

Politična resnica.

Različni ljudje hodijo v današnjih dneh po svetu, eni so, ki jih razburja vsaka malenkost, ki ni po njih merodajnem mnenju taka, kakor si jo hočejo in žele sami, ali kakor so jo čuli drugod, drugi mislijo sami in govore to, kar opazijo sami, ta živi od vednih informacij in želja, drugi računa z dejstvi.

Taki in enaki so ljudje dandanes, a vrhutega so pa še zelo občutljivi, n. pr. ti razumevaš pod besedo iredenta nekaj popolno drugega, kakor dr. Rybač, ti poznaš tudi kulturno iredento, in si upaš govoriti tudi o kulturni iredenti med Jugoslavlani, zato si pa nazadnje še nespodoben, nespodoben in naiven človek. Pa zakaj? Zato, ker ne poznaš politične resnice!

Hm, politična resnica! Visoka beseda! Preiskal sem največje izdaje leksikona, obračal list za listom, a politične resnice nisem našel, vprašal sem politike: Gospodje, vam je politika vsakdanje opravilo od jutranje do večerne molitve, povejte mi, kaj je to politična resnica! Debelo so me gledali in se na tihem muzali... Cankar je nekoč iskal prepričanje, lepo v usnje vezano z zlatim robom... jaz pa sem iskal politično resnico, do danes je še nisem našel, zato sem pač naiven, človek, ki sem se prikolal tja, kjer drugi ljudje že poznajo politično resnico!

Iskal sem politične resnice tudi drugje, diplomatje so baje jako pametni ljudje, ti bodo mogoče imeli v svojih tajnih predalcih zaklenjeno politično resnico.

S strahom in spoštovanjem sem se bližal Ballhausu, napejal sem ušesa, ako bi mogoče ujel iz vibriranja telefonskih žic, ki vežejo Ballhaus s Schönbrunnom in Belvederom kak ta jen glas, ki bi po njem prišel na sled politični resnici.

Zastonj, ničesar nisem slišal, čutil, ničesar, niti sledu o politični resnici... ostal sem naiven človek.

Vzel sem v roko svetovno zgodovino, podčrtal si vse važne zgodovinske date, da bi si jih lažje za prihodnjič zapomnil, toda politična resnica, vrag jo vzemi, nje nisem našel... Zdelo se mi pa je, da se mi reže v obraz portreti raznih politikov in državnikov...

Kam naj se obrnem, da najdem politično resnico! „Mož, povejte mi po skušnjih!“

S svetim spoštovanjem bi se približal ti, z gloriozno obdani glavi, ki v njenih možganih tiči s sedmimi pečati očaka Abrahama zapečatena politična resnica!

Le en žarek in prenehala bi vsa naivnost, ne bilo bi treba mesto uvodnika pisati romanov, pod iredento bi razumel to, kar razume Rybač, Sušteršičev govor bi mi bil ekstrakt pokvarjenih možgan, jokal bi nad razvalinami dalmatinskih železnice skupno s slovenskim in hrvaškim kmetom, ter iskal krono nekronanih vojvod in maršalsko palico bivših maršalov!

„Sedaj, Muze, še enkrat mi hipogrifa za polet tja v stari romantični svet!“

Ali žarek politične resnice me ni obsvetil, ostanem naivnež in delal bom to, kar sem doslej! Obupal sem — da najdem kdaj politično resnico, zato posest iste prepustim onim, ki jo že imajo! Ne zavidam jim, zato ostanem naiven do konca svojih dni...

Nekdo je te dni napisal besede o jugoslovanskem kraljestvu, ki baje nekateri sanjajo o njem! Napisal je pa te besede popolnoma resno in si mislil: sedaj jih imajo! Ako vem jaz, da nekateri sanjajo o takih rečeh, potem je res, jaz nisem nikaka quantitet negligable! Z rdečim svinčnikom podčrtano bo bral to danes Aehrenthal in vsi naprej, zmajevali bodo z glavami in rekli: Ako je to napisal mož s politično resnico, potem je vse to res! In bil je zadovoljen sam s seboj!

Zadovoljni so pa bili tudi oni, ki še niso našli politične resnice, ker našli so prvi sled, ki jih mogoče pripelje kedaj do istih ciljev!

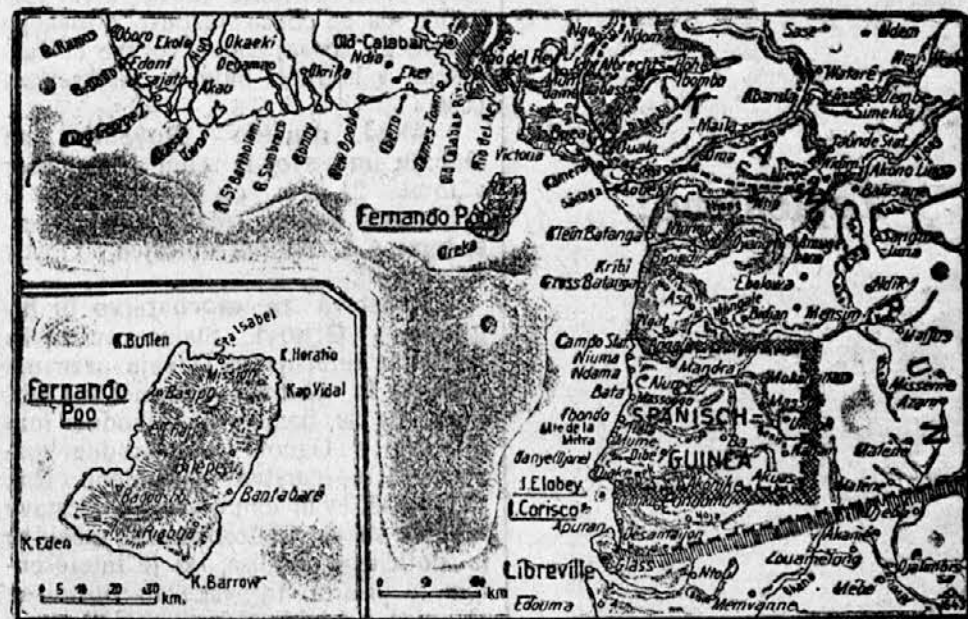
—c.

DNEVNE VESTI

Konfiskacija. Po dolgem času se nas je zopet enkrat usmilil slavni naš državni pravdnik in nam je konfisciral v včerajšnji številki notico, ki kritizira Lauterja Jančigaja in ostale čedne mogote pri ljubljanski policiji. Iz dolgega časa, pravimo, kajti drugače si te imenitne konfiskacije res ne vemo razlagati, ki edinole kritizira krasne razmere pri ljubljanski policiji. Mi smo neštetokrat o teh razmerah pisali še v veliko hušjem tonu, pa nismo bili konfiscirani, zdaj so nas gospodje konfiscirali — res kar za kratek čas.

Ali je ljubljanska policija sakrosanktna? smo se začudeno vpraševali po včerajšnji konfiskaciji. Ali smeta Lauter in Jančigaj uganjati vse, kar se jima zdi, ne da bi bila za to podvržena kritiki? Državni pravdnik je s svojo včerajšnjo konfiskacijo izrazil mnenje, da smeta. No, mi smo pa mnenja, da ne, in bomo to mnenje, ki je tudi mnenje vsakega poštenega človeka, zastopali še nadalje, če je Lauterju, Jančigaju in drž. pravdniku prav ali ne.

Italijanska vseučiliška predloga v proračunskem odseku. Italijani so s svojo vseučiliško predlogo v seji proračunskega odseka v četrtek kakor znano doživeli hud poraz. Njih predlog, naj pride ital. vseučiliška predloga prva na vrsto, je bil odklonjen s 26 proti 20 glasovi. Značilno pri tem glasovanju je bilo, da so proti predlogu glasovali

Ker je Nemčija v Maroški zadevi tako grdo pogorela, se zdaj tolaži s tem, da bo morda lahko dobila v Afriki k tistemu ozemlju, ki ga je dobila zdaj od Francije, špansko Guinejo in par otokov, med njimi Fernando Too. Ali se bodo nemške nade uresničile ali ne, pokaže seveda prihodnost. — Zemljevid, ki ga danes prinašamo, kaže oni del Afrike, ki tu prihaja v poštev.

Nemci, katere so Italijani zadnja tri leta tako pridno podpirali v zbornici. Služili so takorekoč Nemcem kot nekaka pomožna četa. Mislili so, da se jim bodo Nemci izkazali zato hvaležne. V svoji zaslepljenosti niso hoteli priti do prepričanja, da je najbolje, ako sklenejo tozadevno pakt z Jugoslavlani, kajti Nemci so tako principijelni nasprotniki vsakim nenemškemu kulturnim zahtevam. Da je njih predlog v proračunskem odseku propadel, se imajo zahvaliti samo jugoslovanskim poslancem, ki bi bili gotovo pripravljeni, zavzeti s za pravice italijanskega naroda, ako ne bi bili Italijani tako hud nasprotniki jugoslovanskim šolskim zahtev. Italijani naj se le sprijaznijo z mislijo, da se Jugoslovani ne sme podcenjevati.

Pijte in jejte, danes je vse zastoj, tako je navduševal državni poslanec Jaklič svoje pristaje na dan občinskih volitev v Zdenski vasi. Jakliču je pač dobro znano, da se lahko klerikalce prepelje za kozarec vina iz hriba na hrib. Možakar je bil celo tako predrzen, da se je drznil priti v svrhu agitacije v napredno gostilno g. Klinca. Toda zavedni gostilničar mu je seveda pokazal vrata. Par dni pred občinskimi volitvami je prišel Jaklič k nekemu kmetu na dom. Ker ga slučajno ni našel, je vprašal ženo takoj po glasovnici. A vrla kmetica ga je napodila z mello in izjavila: „Moj mož ne bo nikdar volil z vami.“ Kako izobrazbo imajo klerikalci, je razvidno iz tega, na kako nečuten način je nahrulil kaplan Orehek vse časti vrednega župnika v pokoj gospoda Ambroža. Dri se je upeprestan nad njim: „Kaj pa ti liberalce delaš tukaj pri volitvah. Kmetje v Zdenski občini so vedno bolj siti nadučitelja Jakliča. Otrsti se hočejo na vsak način klerikalnega jarma in poglati Jakliča tja, kamor spada.“

Zaplajeno!

LISTEK.

MICHEL ZEVACO:

Ljubimca beneška.

— Dajte, da povem, gospodar, je povzel Skalabrino z isto globoko nežnostjo. Sam sem si izbral nalogo... in prosim vas milosti, da me ne izprašujete o njej. Da pa izvršim, kar kanim, vas moram zapustiti že zdaj...

— Skalabrino!...
— Visokost...
— Prizeji mi, da se ne boš umoril!
Zdaj se je zdrnil Skalabrino.

Toda molčal je.
Roland je prijel orjaka za roko:

— Torej je vendar res! Življenje ti je postalo neznosno? — Visokost, ali morete reči, da je narobe? Poglejte, b sem nečista stvar. Vi ste me oživili, naučili ste me misliti — in s tem tudi trpeti. Ko sem spoznal Bianco, sem menil, da se mi odpira paradiz, meni reže, ki mi nikdar nobena ljubezen ni svetila v moj pekel... Imel sem hčer... Napaka, ki sem jo storil, je bila ta, da sem jo začel oboževati in malikovati, in zdaj, ko je več ni, gospodar, zdaj mi je življenje v resnici neznosno... Toda ne mislite, da se hočem umoriti... Vi ste se na svetu, vi, moja edina ljubezen, ki je še nisem izgubil; že to bi zadoščalo, da me zopet spravi z življenjem... Prisegam vam, gospodar, da samomor ni moj namen... Svar je le ta, da ategnem poginuti pri činu, ki ga namerjam izvršiti... in zato sem se hotel posloviti od vas... ako se zgodi, da umrem...

— Kaj pa namerjaš takega?
— Visokost... prosil sem vas... ne izprašujte... Roland je molčal nekaj hipov; in ta molk je bil poln tesnobe.

— Pa če ne uideš živ in zdrav, je izpregovoril nato, ali mi prisrečeš, da se vrneš k meni, ne da bi položil roko nase?

— Da, gospodar, je dejal Skalabrino resnobno, prisegam

vam!... In zdaj... ker se mudi in ker je treba, da sem o pravem času na mestu... z bogom, gospodar.

Privrkat v njunem skupnem življenju je Skalabrino prvi ponudil roko.

A Roland je razprostrl roke nastežaj. In moža sta se objela z neizmernim veseljem zavesti, da čutita v svojih srcih obadva isto vdanost drug do drugega in z bridko-tjo misli, da se vidita pač gotovo zadnjikrat v svojem življenju.

Intenje je popadlo Skalabrino za grlo. Iztrgal se je objemu, zbežal in izginil kmalu za grmadami skal.

Roland je sam odšel z gorovja. Spodaj je našel enega izmed svojih ljudi, ki ga je čakal s konjem. In s smrtno žalostjo v srcu je odjahal proti Mestre. Ko je Skalabrino izginil za skalami, je obstal in počakal. Videl je Rolanda odhajati; nato se je vrnil k Crni Jami. Dokler je še razločil Rolandovo postavo, ji je sledil z očmi po mraku.

A njegova postava je kmalu izginila, utihnili so njegovi koraki.

Takrat je vzdihljaj napel njegova široka prsa, in počasi je krenil proti kameniti grmadi, ki se je dvigala na levi strani votline.

Tam je bil izkopan Biankin grob. Pokrivalo so ga granitne skale in nanje nametana zemlja. Že je poganjalo zasajeno grmičje, med njim mirta, ki je obljubljala cveteti prihodnjemu pomlad.

Dolgo je gledal Skalabrino te reči, hodil okrog skal, pravljaj grmovje in ravnal mirtu, ki se je sklanjala k tlom.

Tako se je poslavljaj ob Bianke.

Nikdar več ga ne bo semkaj, da bi zalil te divje rastline: toda mokrota neba jih bo napajala namesto njega...

Nič več ni govoril; obnemela misel njegova ni vedela več nobene besede, da bi jo rekla mrtvi.

Ko pa je popravi rastline, ki jih je bil vihar podrli na tla, se je nenadoma spustil na kolena, legel po skalah, prijel se z rokami za glavo in zahtel.

Tema se je razjasnila, ko je zadnji krajec lune stopil izza

oblakov ter obil platformo z blede svetlobo.

Skalabrino je vstal; zdelo se je, da se še nekaj obotavlja. Nato se je obrnil od gomile ter začel korakati nizdol, ne da bi se ozrl na skale, pod katerimi je spal njegov otrok svoje večno spanje.

Do Treviza je hodil peš; morda je hotel oglušiti obup, ki ga je nosil v svojem srcu.

V Trevizu, kamor je došel zjutraj, pa ga je napadla nepremagljiva trudnost.

Najel je voz, ki ga je peljal v Mestre. Pot od Mestre do lagune je opravil peš in prehodil tako gozd, po katerem je Bembo preganjal Bianco.

Dne 31. januarja zvečer je došel v Benetke.

Šel je naravnost v pristanišče in zavil v krčmo, kjer si je dal postreči s skromno večerjo.

Toda komaj da se je dotaknil jedi.

Jedel je le, kolikor je njegova narava neizogibno potrebovala v okreplilo.

Po večerji je slonel ob steklenici vina in upiral oči v vrata, kakor da pričakuje nečesa.

Ob devetih je stopil v krčmo moški, ki se je ozrl naokrog, zagledal Skalabrino ter prisedel njemu nasproti.

Oblečen je bil po mornarsko.

— Prihajam, točno ob deveti uri, je dejal.

— Prav, je odgovoril Skalabrino. Ali ste pripravljeni?

— Sem; ali imate denar?

Skalabrino je pokazal s prstom na svoj usnjati pas.

Mornarjev obraz se je razjasnil.

— Potem pojdiva, je dejal.

Skalabrino je plačal večerjo in odšel z mornarjem.

— Kako mislite napraviti? je vprašal orjak, ko sta bila zunaj.

— Pojdiva; videli boste.

Molče sta stopala ob sarih nabrežnih hišah.

V luki so se nejasno dvigali obrisi državnih ladij, črte njihovih jamborov in vrvi, zapletajoče se na temnem nebu, in svetla okna zgradb na njih zadnjih delih, lesketajoča se v odsevih na morskii površini.

(Dalje.)

Zaplenjeno!

Električna razstava v Bostonu. Stalna avstrijska razstavna komisija na Dunaju naznanja trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da se bo v času od 28. septembra do 26. oktobra 1912 v Bostonu vršila električna razstava, katero organizira Edison Electric Illuminating Company. Podrobnosti so razvidne iz dotičnega dopisa, ki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na vpogled.

Kje je doslednost? Ljubljanski škof Jeglič je eden izmed najhujših nasprotnikov plesa. Škof smatra ples kot nekaj nemoralnega in proti katoliškemu duhu. V svoji nadutosti je šel celo tako daleč, da po občinah na dan „žeganja“ ni dovolil maše, ako se niso občani zavezali, da opuste vsak ples po gostilnah. V Ljubljani je seveda drugače. Tu veje namreč popolnoma drug veter in tudi klerikalci sami bi se prepovedi plesa odločno ustavili. V srebrni dvorani „Uniona“ plešejo čuki vsako soboto, med gospodičami se vidi tudi kako „naprednjakinja“. Mi nimamo ničesar proti plesu in tudi

klerikalcem to zabavo iz srca privoščimo. Svetovali bi le klerikalcem, ki tako zabavljajo čez ples, naj pomečo najprej pred svojim pragom.

Imenovanje na srednjih šolah. Ravnatelj druge gimnazije v Ljubljani Bežjak je imenovan za ravnatelja gimnazije v Gorici; podeljen mu je zajedno naslov vladnega svetnika. Sedanji ravnatelj goriške gimnazije dr. Tomišek je imenovan za ravnatelja gimnazije v Mariboru.

Nove deželnozborske volitve na Goriškem? Sobotna „Soča“ piše: Čujemo, da se bliža razpust goriškega deželnega zbora; nove volitve se razpišejo v kolikor mogoče najkrajšem času.

Akad. društvo „Slovenija“ na Dunaju ima svoj II. redni občni zbor v torek, 21. t. m. ob 8 uri zvečer v restavraciji Sethner (Matalony) I. Querspergasse 6. Spored običajen. Gostje dobrodošli.

Razstava za mornarstvo in higijeno v Genovi. Stalna avstrijska razstavna komisija na Dunaju naznanja trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da se namerava prihodnje leto prirediti v Genovi mednarodna razstava za mornarstvo in higijeno. Rok za priglasitev in dan otvoritve razstave še nista znana. Podrobnosti so razvidne iz dotičnega dopisa, ki je interesentom v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na vpogled.

Poljedelska in industrijska razstava v Kijevu. Stalna avstrijska razstavna komisija na Dunaju je naznanila trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da se bo poljedelska in industrijska razstava v Kijevu, ki se je že nekaterikrat preložila, kakor je sedaj končno določeno, vršila leta 1913 v času od 27. maja do 14. oktobra. Za avstrijsko industrijo bi prišla v poštev udeležba na naslednjih oddelkih: 1. Poljedelski stroji in orodje, 2. Stroj, aparati in razne potrebščine za cukrarne, pivovarne, mline in žgarnarne. 3. Avtomobili, telovadno in športno orodje. Poročilo, ki vsebuje natančnejše podrobnosti in razvrstitve razstavnih skupin, je v pisarni tukajšnje trgovske in obrtniške zbornice na vpogled.

O. BERNATOVIC

Ljubljana. — Mestni trg. — Ljubljana. Velikanska zaloga narejenih oblek za gospode, gospe in otroke. Najnižje cene, solidna postrežba.

Našla je v soboto gospa Dolarjeva poročni prstan. Kdor ga je izgubil, ga dobi v Cegnarjevi ulici št. 8.

Italijansko-turška vojna.

Splošni položaj

je sedaj naslednji: Glasovi o predstoječem miru so zopet utihnili, ne govori se več o nobenih kompromisih, edino, kar bi se moglo imenovati nekak kompromis, je to, da Italija radi velikih sil najbrže ne začne z nobeno večjo vojno akcijo

v Egejskem morju,

temveč se zadovolji najbrže s tem, da zasede par turških otokov, toliko, da se popolnoma ne umakne iz Egejskega morja. Ali tudi ta kompromis ni gotova reč, ker uradno te vesti niti najmanjše niso potrjene, nasprotno, iz Rima, kjer o nameravani akciji v Egejskem morju prav previdno molčijo, se javlja, da bo ta akcija prav obsežna, samo tega nam niti približno nihče ne pove — kdaj začne ta akcija?

Na boljše

je pa prava povodenj, ki ni v Tripolitani ni nič nenavadnega, ampak vsa-

koletna prikazen in ona onemogoča vsako večjo bitko, ker so se celi kraji spremenili v prava jezera, deroči valovi rušijo utrdbe in druge naprave in italijanski vojaki imajo dovolj dela s tem, da rešujejo kar se da rešiti, da popravljajo brzojavne in telefonske zveze, Turki in Arabci se pa tudi ne morejo spuščati v nobene večje operacije, ker voda ovira v tem tudi nje enako kot Italijane. Dež je sicer malo ponehal in voda postaja manjša, ali vsak moment začne lahko vnovič deževati, povodenj nastane vnovič in poruši vse utrdbe in obkope, ki jih v tem času napravijo italijanski vojaki — na peščenih tleh.

Taki nalivi so v Tripolitani redni prikazen, ali deževna sezona nastaja navadno še-le v decembru in traja navadno do konca februarja, letos je pa začelo deževati kakor našlašč mnogo prej. Italijani so pač prvotno računali s tem, da nastane de-

ževni čas še-le v decembru, do tedaj so pa mislili, da prodrejo že daleč v notranjost dežele. Prezgodnji dež je torej napravil čez račune italijanskega generalštaba velik križ, on je nepredvidena, ali tako močna zapreka, da

začnejo prave vojne operacije še-le spomladi,

ko povodnji ne bodo več ovirale italijanske armade v prodiranju.

Italijanski generalštab kakor tudi diplomacija se je zmotila še v enem: ni računala s takim odporom domačega prebivalstva, ona si je predstavljala zavzemanje Tripolitani kot navadno vojno ekspedicijo, razvila se je pa iz vsega tega

velika vojna,

ki bo trajala kdo ve koliko časa, ker Tripolitani je velika, Arabcev je pa tudi dosti, četudi trdijo Italijani, da se nahaja v turškem taboru komaj kakih 2000 Turkom popolnoma privrženih Arabcev, kar je pa popolnoma nemogoče, naravnost izključeno, ker 80.000 italijanskih vojakov bi pač moglo že zdavnaj premagati 2000 Arabcev in par tisoč rednih turških vojakov!

Iz mojih zapiskov.

Iz zanesljivega vira sem zvedel, da se sklicje na inicijativo nekaterih slovenskih politikov v kratkem mednarodna konferenca, na kateri se bo razpravljalo o vprašanju, kako naj se vodijo v bodoče vojne, da bodo primerne visoki kulturi dvajsetega stoletja. Sklepi konference se potom takoj dostavijo brzojavnim putem v Tripolitanijo poveljniku italijanskih čet, poveljniku turškim čet in vsem arabskim šejkom.

Po sklepih, ki so mi v glavnem že znani, se bodo potem Italijani, Turki in Arabci tako-le vojskovali: Vsakega dne zjutraj se sestanejo poveljniki obeh nasprotnih armad in določita dnevni red za dotični dan. Potem se postavi armadi ena proti drugi in po izmenjanih medsebojnih pozdravih začnejo na dani znak streljati eni na druge.

Opoldan se da znak za odmor, ki traja do štirih popoldan; v tem času vojaki najprej kosijo, potem pa počivajo, ali si pa delajo medsebojno obiske, natančno ob 4. uri popoldan se pa začne zopet streljati, ob solnčnem zatonu pa bitka zopet poneha radi večerje in nočnega počitka, razsodišče pa odloči, kdo je zmagal in za koliko kilometrov se mora premagana armada umakniti in zmagovalna armada pomakniti naprej. Zmaga se prisodi vedno oni armadi, ki je imela manj mrtvecev in čem več mrtvecev je imela premagana armada, za toliko kilometron več se mora umakniti zmagovalni armadi. S premetstvitvijo se začne naslednjega dneva, ker po noči morajo vojaki počivati.

Zvedel sem tudi, da se je mednarodna mirovna liga obrnila na inicijatorje te konference s prošnjo, da se zavamejo za odpravo vojne sploh. ali ti so to odklonili, češ, potem ne bi več imeli prilike glasovati v državnem zboru ali v delegacijah za nova vojaška bremena, pa tudi ljudi je preveč na svetu in je potrebno, da se jih vsako leto nekaj pobije, samo kulturno, civilizirano in človeško se jih mora spraviti na drugi svet.

Lepo se bo v bodoče vojskovati! Vojak bo sicer moral „delati“ kakih 6 do 8 ur na dan, ali zato bo imel na bojišču vso komoditeto in zgoditi se mu ne bo moglo ničesar drugega kot to, da eventualno — izgubi življenje.

Spomenik gledališkemu igralcu.

Gledališke igralce in sploh umetnike drugi narodi spoštujejo bolj nego jih pa mi, ki nam ne manjka dosti, da bi rekli, da so gledališki igralci in umetniki sploh — manjvredni ljudje. Da je drugje popolnoma drugače, nam dokazuje spomenik, ki je bil 12. novembra na Dunaju odkrit gledališkemu igralcu Jos. Kainzu. Kainz je spadal med najslavnejše nemške gledališke igralce zadnjih let. Igral je na dvornem gledališču na Dunaju. Spomenik, ki ga kaže naša slika, je delo kiparja Šandorja Jarraya iz Berlina in kaže Kainza kot Hamleta.

Inicijatorji tega predloga so na svojo „iznajdbo“ zelo ponosni. In kako bi tudi ne bili, ko ona pomeni velik korak naprej! Do sedaj so se borili med sabo pristaši in nasprotniki vojne, to je pa kompromisni predlog — naši poslanci so takointakto veliki prijatelji raznih kompromisov — ki ga gotovo sprejmejo prej ali slej pristaši in nasprotniki vojne; vsak bo malo odnehal, pa bo „volksit in koza cela“.

Ali na eno so inicijatorji tega imenitnega predloga pozabili in ker še ni prepoznano, jih opozorimo na to: na takem modernem bojišču ne bi smelo manjkati tribun za radovedno publiko in za godbo, ki bi igrala publiko in boritelm vesele poskočnice, ker šele potem bo stvar popolna.

Detektiv.

Pritožbe kadilcev.

Vedno in vedno se ponavljajo pritožbe kadilcev, da so se tabakov izdelki v Avstriji poslabšali; tobačna režijska je to tudi sama priznala, ker je zatrdila, da bo odzvala, ko je podražila svoje izdelke, tudi kvaliteta boljše. Cena tobaku na svetovnem trgu vedno raste, prvič zato, ker se tobaka porabi vedno več, drugič pa tudi radi tega, ker ga ovlada tobačni trust. Režijska pa si pomaga na zelo enostaven način: ona kupuje slabši tobak; na ta način se njeni izdatki vkljub visokim cenam na svetovnem trgu niso nič zvišali, ampak celo prihranila je; škodo pa imajo kadilci, ki morajo kaditi, kar koli se jim nudi.

Statistika kaže, da se cigar pokadi vedno manj, cigaret pa vedno več in več in to po celem svetu, ne samo pri nas, v Avstriji. Potreba je vedno večja, a za cigaretni tobak ni skrbjeno, boljši tobak se nadomestuje, da se porabi velika uporaba, s slabjšim. Tudi moderna tehnika včasih več škoduje, nego koristi. Zadnji čas so na pr. vpeljali stroje za rezanje cigaretnega tobaka, ki napravijo 200 rezov v eni minuti! Ta stroj gre tako hitro, da ne reže tobaka, ampak ga kar seka, na ta način se dobi cela masa drobnega tobaka, ki se ga mora v cigarete trdno tlačiti, če ne bi ga alo preveč v škodo. Cigarete so na št

način trde in slabo vlečejo in slabo gore, niso sploh užitek za kadilca, ker se muči na vso moč, ko jih vleče. Pritožbe na trde cigarete, ki so v njih „same smeti“ so danes na dnevnem redu. In kdo je kriv tega? Oni imenitni stroji, ki napravijo 200 rezov na minuto in dela pri tem le cele kupe kratko rezanih smeti. — Kadilec si s tako cigareto hoče pomagati in jo svalka med prsti, da bi postala mehka; na ta način se umaže cigaretni papir od prstov, ki so potni, mastni i. p. in cigareta dobi slab okus. Neglede na to pa se pri tem svalkanju tobak še bolj razdrobi in ko kadilec vleče, mu prihajajo drobci in prah v usta. Lepi užitek za kadilca! — Tudi pri strojih, ki delajo cigarete, je glavno načelo: hitro, le hitro! Čim hitreje pa dela stroj, tem več slabih cigaret t. zv. „škartov“ napravi. Te cigarete mora potem poseben stroj „za škarje“ raztrgati; na ta način pa se tobak razdrobi še bolj in cigarete so še slabše.

Tudi na cigaretni tobak, ki se kupuje v omotih, se ljudje pritožujejo ker je včasih presuh in se drobi med prsti. Pripomniti pa je, da tega ni mogoče zabraniti, ker tudi cerezinov papir, ki je tobak vanj zavil, temu ne pomaga popolnoma. Presuh je pa je tobak tistih vrst, ki se jih malo proda in ki dolgo leži v trafikah. — Tobarna režijska naj bi gledala, da pritožbam kadilcev, kolikor le more, ugodi. Posebno naj nikar ne misli, da čim hitreje in čim več dela stroj, da je tem bolje: kakor smo pokazali, to ni res, ampak trpi kvaliteta, kadilci se pritožujejo; zdaj so jim podražili ta nedolžni užitek, ob enem pa jim nudijo vedno slabše in slabše izdelke za drag denar. Naj tobačna režijska pomisli, da kajenje ni neizogibna življenska potreba in da se pri današnji splošni draginji marsikdo lahko kajenju odreče, če niti za drag denar ne bo dobro postrežen.

Roparski umor v banki.

V banki Benzal v Bukarešti na Rumunskem se je dogodil te dni v trenutku, ko so zaprli banko, roparski atentat. Bančni sluga Niculesco je s

MALI LISTEK.

Beseda o slovenski kritiki.

(Piše E. Rumpelj.)

Ako se ozremo na tisoče poklicev v življenju, se nam zazdi, da so ti ali oni res težki, namorni in nevaležni. Morda najsitnejši in najnevaležnejši pa je poklic kritika. Zakaj tudi ne? Že pojem njegovega začetka je kritika, njegovo delo kritika, — kritika in plačilo za to zopet kritika. Zunanje obličje njegovo daje mu že naloga bistva samega in kako nevaležna je ta naloga po trudapolni izvršitvi ve vsak kritik sam. Zasovražen, posmehov in preziran — in zakaj? Ker govori resnico, ki bo v oči!

Pripomniti je treba, da obstoje pri nas kar tri vrste kritik. Prva je diktirana po slasospevnem receptu, druga principijelno sovražna in tretja resnična. Seveda ugaja najbolj prva, druga se oglasi le ob priliki jeznega izbruha in tretja, ki je pravična, je v očeh kritiziranih — neumna!

Cilji kritike bi naj bili, pomagati po moči stvari do uspeha in sicer z nasveti. Precizirati pa je treba pri tem tudi znanje kritika o stvari, brez vpoštevjanja fraz in okraskov, ki so se

udomačile že kot neobhodno potrebne v slovenski kritiki. Znanje posameznega se mora preštudirati do jedra, vpoštevati pri izvedbi vloge njegove inteligentnost, šolo, vajo, talent in nazore. Umetnik brez nazorov, brez inteligentnosti ali šole je nemogoča oseba, in da se ve ceniti umetnost, priznati se mora njega kot človeka in ne le kot tip upodabljanje umetnosti. Življenje vsebuje samo bazo umetnosti in na to se more postaviti še stavba ustvarjanja. Hvaliti sme kritika le kar je dobro, pri nas lahko rečemo, kar je brezhibno. Tudi v tem imamo pri nas čisto druge navade in iz teh izira največkrat ono sovraštvo, ki vlada med umetniki in kritiki.

V glasbenem oziru smo Slovenci zelo razvajeni. Dasi majhen narod, ki ne igra v svetovni umetnosti skoro prav nobene vloge, smo eksponirani v zahtevah do pretiranosti. Razvadili pa se nismo mi, temveč razvadili so nas drugi. V Ljubljani smo imeli priliko slišati že nebroj slavnih glasbenikov, pevcev, igralcev itd. Komaj v povojih so nas posetili ti ljudje in kakor so vsi Slovani dovzetni v prvi vrsti do tujega, smo se vrgli tudi mi z vso silo v drveče valove prave umetnosti. Mi nismo plaval v njih, oni so nas nosili, a napojili so nas z neko neotresljivo zahtevo po le visoki umetnosti. Če je kdo slišal v Ljub-

ljani Jörna, Slezaka in sedaj Buriana, se mu bo čisto jasno zdelo, da je raztrgala kritika slovenska tenoriste a la Waszmut. Jastržebski je imel v Ljubljani vroča tla, v Zagrebu je priljubljen. Imeli smo Ouřednika, čuli Vuškoviča, Orzelskega, Rezunova, Skalo, Stolzova, Pestkovskega, Betteta, Vulakoviča, Nolijsa. V Ljubljani je pel svoj čas Hesch in šamir svetovni mojstri. Slovenci sami imamo nekaj izbornih moči, kot Naval, sedaj menda v Berlinu, Koroščevo v Zagrebu, Betteta na Dunaju, Kašman v Milanu, umrli Trtnik in nekaj naraščajo kot Križaj, Fodrantspergova, koncertna pevka Bole-Lovšetova, Costaperaria, Iličič, Levar, Bojdo, Kovač in Trošt. Prvi so pač umetniki, ki delajo čast našemu celumu narodu, naraščaj obeta najboljši. V operi imamo dobre moči kot Polakova in Thalerjeva, v drami Nučiča, Verovška, Skrbiniška, Danilovo, dalje umetniško dvojico Borštnik, umrlo Nigrinova, Dragutinoviča, Wintrovo. Izmed vseh teh naštetih je le še malo število pravih članov našega odra, nekdašji so bili skoro vsi (razun Navala, Vuškoviča, Hesch, Jörna, Slezaka in Kašmana) in naraščaj obeta sklepati venec naših prvakov v glasbenem oziru tesneje.

Opere, kot je bila za časa Skalo, Orzelskega, Ouřednika, Pestkovskega in Betteta menda ne bomo imeli

nikdar več. Takrat se je razvadilo slovensko občinstvo in kritika je zavzela takrat stališče, da mora biti odlej vedno tako. Seveda pri tem ni ostalo temveč je padala slov. opera po odhodu omenjenih umetnikov v posameznih strokah leto za letom. Prišli so tenoristi, basisti, baritonisti, sopranistke in altistke, triumfirali in padali. Kritika pa je ostala ne oziraje se na višino izobrazbe posameznikov na stopnji gori omenjene opere. Razvada in momentana dovzetnost občinstva je potegnula v svoj tok tudi stil in nazore kritika predpostavljanih oseb. Mesto, da bi odločevali kritiki, odločevala je masa in prava umetnost je trpela pri tem, kajti masa je daleko in toliko dostopna kot posameznik, ki zre na jedro dejanja in ne na zunanji lišp. Tudi vodilni gledališki krogi so se udali temu toku in prišlo bi kmalu do krize na slov. odru.

Kritiki so pri nas v največ slučajih nastavljeni časopisa in morajo pisati paralelno z načeli časopisa. Svoje čase so bili kritiki svobodni — pri drugih narodih je še vedno to — in so smeli poročati svoje zasebno mnenje, ne oziraje se pri tem na tendenco lista. Kje so tisti časi in koliko je pri nas listov, ki dovolijo v tem oziru kritiku nevezane roke? Tudi v umetniško vprašanje se je vrinila pri nas politika in presoja se

danes edino le po strankarstvu in ne po dejstvu. Toda v tem oziru ne zadene kritika obsodba, kajti on je nedolžna žrtev zagriženih strasti, ki ne poznajo svobode in resnice. Bodisi osebne vezi kakor strankarski interes je vezal mnogokrat gledališča z odgovornimi in odtod je izvirala tudi od tedaj diktirana kritika, ki je še sedaj v modi! Svoboda kritika se je končala s politiko in kar pišejo danes dnevniki, ki zastopajo izrazito kako politično strujo kot nje glavni stebel, je vse diktirano in kritik drugače pisati ne sme!

V Ljubljani obstoje tri močnejše politične struje, koja vsaki ima svoje gledališče. Struje so si medsebojno strogo sovražne, deloma sicer le navidezno in vsaka ignorira ali vsaj bagatelizira umetniško stremenje druge. Ne rečem, da je konkurenca škodljiva, v marsičem še zelo dobrodošla, a pri tako malem številu prebivalstva kot ga ima Ljubljana je g m o t n o vsem trem gledališcem precej v kvar. Iz konkurence se ustvari zaželjena dosega višje umetniške popolnosti, kajti vsako gledališče bo strmelo, da doseže triumf nad konkurentom.

(Dajle.)

svojo ženo ravno pometal bančne prostore, ko stopi v banko neki 30 letni, elegantno obločeni gospod, ki je vprašal po ravnatelju. Medtem ko mu je sluga podal potrebne podatke, je neznanec potegnil iz žepa samokres in štirikrat nanj ustrelil. Četrty strel je zadell slugo ravno v srce. Nesrečnež se je zgrudil na mestu mrtve na tla. Njegova žena je v strahu skočila skozi okno sosednje sobe na cesto in pričela klicati na pomoč. Občinstvo je takoj udrl v banko. Ko je atentator zapazil, da je ujet je zgrabil za britev, katero je imel v žepu in si prerezal grlo. Občinstvo mu je namreč že preje zbillo samokres iz rok. Ko so atentatorja odpeljali v bližini ležečo bolnico je bil že mrtve.

Atentator je popolnoma neznan oseba. Policija ni mogla dobiti o njem nikakih podatkov. Morilec je namreč, da bi preprečil razkritje svoje identitete, iztrgal iz klobuka podlogo, iz zimske suknje in obleke pa ime krojača, ki je delal obleko. V njegovem žepu so našli celo zalogo raznih vlomilnih orodij, dalje masko iz črnega blaga, dve močni vrvi, steklenico kloroforma, sedem patron za browning samokres in 11 patron za navadni samokres.

Književnost in umetnost.

Iz pisarne slovenskega gledališča. Jutri v torek Adolfa Ferrarja opera „Suzanina tajnost“ in Viktor Parmova opera „Ksenija“ za neparabonente pri navadnih opernih cenah. — Operetno osebo pripravljajo Heubergerjevo elegantno in glasbeno dragoceno, a pevsko težko opereto „Ples v operi“. Dramsko osebo pa pripravljajo M. Halbeja „Reka“ in Shakespeareja „Vesele ženske evindsorke“.

Slovensko deželno gledališče.

Ksenija. Opera v enem dejanju Vglasbil Viktor Parma. Viktor Parma je brez dvoma med našimi najodličnejšimi komponisti. Poleg Foesterja, Sattnerja, Lajovica in dr. mu je zagotovljeno častno mesto v naši glasbeni literaturi. V soboto je naše gledališče vpriporilo po dolgi letih njegovo enodejansko opero Ksenijo, na katero smo takorekč že pozabili, ker je tako dolgo nismo videli. Parmova glasba ni težavna wagnerijanska glasba — lahna glasba italijanskega sloga je polna sladke melodioznosti. Slišimo res da tudi strastne glasove, ali ti strastni glasovi so takorekč podrejeni melodioznosti, tudi iz njih slišiš melodijo. Taka je tudi Parmova „Ksenija“. Opera je bila krasno naštudirana. Glavne vloge so bile v večjih rokah gđ. Šipankove in gđ. Thalerjeve ter g. Kramperje in g. Novaka. Orkester je pod taktirko g. Talicha, ki je tudi spretno vodil režijo, izvršil svojo nalogo izborna; posebno znani intermezzo je bil izveden fino. Občinstvo je solistom, kapelniku in navzočemu komponistu prirejalo burne ovacije.

Cisto drugačnja je noviteta, ki smo jo slišali obenem s Ksenijo: Wolf-Ferrarijev „intermezzo“ Suzanina tajnost. Moderno zasnovano delo skoz in skoz Orkester ima glavno besedo, besedo, ki jo človek z užitkom posluša. Kako to vse tu šumi, kipi in vre, kako se tu preliva melodije druga v drugo! Pevski parti stopajo kar nekako v ozadje — bolje rečeno — z orkestrom se spajajo v eno organično in harmonično celoto. — Orkester je svojo težavno vlogo izvršil briljantno; istotako tudi oba solista, gđ. Šipankova in g. Novak, in to ne le v pevskem, temveč v isti meri tudi v igralskem oziru. Do polne veljave je privedel svojo nemo vlogo tudi g. Horstny. Oprema je bila zelo okusna. Gledališče je bilo razprodano.

Popoldanaka predstava. Igral se je Špicarjev „Kralj Matjaž“ pred srednje obiskano hišo „za ljudstvo in otroke“. Kritike so vendar soglasno rekle sodbo, da ta stvar v tej obliki nepopravljiva ni za na oder. Igralci so se zelo trudili; g. Molek, ki smo ga pomotoma zadnjič pozabili omeniti, je ustvaril prav lep kmečki tip v zeliščarju, bil je pač popolnoma v svojem elementu, take kmečke vloge mu leže najbolje; g. Povhe kot bebasti Grlic, Vašek prenešen iz „Prod. neveste“, je vzbujal cele salve smeha, zelo dober in naraven je bil Verovšek kot slepec Tevž, gosp. Nučič kot kralj Matjaž je storil, kar je mogel; istotako vsi drugi.

— Splošna želja pa je, da bi se enkrat popoldne tudi dajala „Prodana nevesta“, da jo lahko sliši tudi občinstvo z dežele. — n.

Nebesna zemlja. Burka v treh dejanjih. Nemški spisal Jul. Horst. Že dolgo se ni ljubljansko gledališko občinstvo tako smejalo kakor včeraj zvečer. Igra „Nebesna zemlja“ zasluži naslov burka v polnem pomenu besede; stvar nima a priori seveda nobenih literarnih pretenzij, a polna je situacijske komike, ki se stopnjuje od trenutka do trenutka in vpliva z neodoljivo silo na smejalne

živce; stvar za smeh in kratek čas, nič več a tudi nič manj, prav posrečena stvar v tem žanru, to lahko rečemo z mirno vestjo; vsak kdor je bil včeraj v gledališču, je dejal: tako se pa nisem že dolgo smejal kakor danes človek kar iz smeha ni prišel. — Središče igre sta dva prijatelja, eden je nafilbal svojega svaka, da ima posestvo na deželi, drugi svojo bogato teto da se je oženil. Tati hoče videti posestvo, teta pa ženo, oba se pripeljeta na obisk. Prijatelja si pomagata na ta način, da posodi edem drugemu posestvo in ta njemu ženo. Iz te igre pa nastane nebroj komičnih zapletljajev, ki se pa končno seveda vsi srečno končajo. — Igra je prav srečno lokalizirana na Ljubljano in slovenske kraje sploh. Mimogrede omenjamo, da je grd nemčičem, če se pravi „strah imaš“ mesto „bojiš se“ in „gre se za to“ mesto „gre za to“.

Igralo se je prav gladko, hitro in živahno, kakor se pri burki mora. G. Povhe in g. Nučič sta imela prav karakteristični maski in sta igrala prav dobro; od g. Nučiča v resnici nismo pričakovali, da se bo tudi v komični vlogi tako dobro obnesel. Krohot je bil seveda splošen, kadarkoli je stopil g. Verovšek na oder, bil je naravnost neprekosljiv; njegova partnerica ga. Bukšekova kot teta iz Bosne je bila tudi prav dobra, g. Danilo ima poseben talent za aristokratske vloge, bil je izvršen, tudi g. Šešilova je bila dobra, istotako gđ. Ličičeva in gđ. Thalerjeva. — Predstava je bila dobro obiskana in se kako nedeljo še lahko ponovi. — n.

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

Rusko-perzijski konflikt.

Petrograd, 19. nov. Perzijska vlada dosedaj še vedno ni odgovorila na ruski ultimatum. Niti rusko zunanje ministrstvo niti perzijski poslanik v Petrogradu ne dobivata nikakih poročil iz Teherana. Petrogradski merodajni krogi pripisujejo to anarhiji v Perziji. Z druge strani se pa poroča, da vsled demisijske celokupnega perzijskega kabineta vlada nima nobenega kompetentnega faktorja, bi bi odgovoril na rusko noto. Radi tega se tudi splošno smatra, da bo Perzijska odgovorila na ruski ultimatum še le potem, ko bo sestavljena nova vlada.

Berlin, 19. nov. „Berliner Zeitung“ poroča iz Petrograda: Ker Perzija še vedno ni odgovorila na ruski ultimatum, je Rusija prekinila diplomatske odnose s njo. Diplomatski zastopniki obeh držav so sicer še vedno na svojih mestih. 4000 ruskih vojakov je odpotovalo iz mesta Baku v Kazvin, da prekorajajo perzijsko mejo.

Bolezen ministra Lukacsa.

Budimpešta, 19. nov. Zdravstveno stanje ogrskega finančnega ministra Lukacsa se je obrnilo precej na bolje. Minister bo lahko še ta teden prisostoval v zbornici proračunski debati.

Italijansko-turška vojna.

Akcija v Egejskem morju.

Rim, 19. nov. Kakor zatrjujejo merodajni krogi, ne obstoje med velelastimi trozveze nikaka nesoglasja. Italija ni radi tega odstopila od svoje akcije v Egejskem morju, ker temu nasprotujeta Nemčija in Avstrija, nego le radi tega, da pride kolikor mogoče hitro do sporazuma s Turčijo. Če se pa Turčija na noben način ne bo udala, tedaj namerava Italija pričeti najenergičnejšo akcijo v Egejskem morju in prisiliti Turčijo na popustljivost.

Berlin, 19. nov. Kljub dementijem iz Rima, se smatra z vso gotovostjo, da namerava Italija zasesti en otok v Egejskem morju. Italija baje le radi tega razširja vesti, da je odstopila od akcije v Egejskem morju, ker hoče z okupacijo primernega otoka v Egejskem morju iznenaditi in Turčijo prisiliti k miru. Turški časopisi pa poročajo, da bi Italija z okupiranjem kakega otoka naletela le še na huši odpor pri Turkih.

Mirovna pogajanja.

Carigrad, 19. nov. Tukajšnji francoski in angleški poslanik že par dni sporazumno vodijo akcijo posredovanja za mir. Med Londonom, Parizom in Carigradom se neprestano menjajo depeše.

Operacije okolo bumelijanskih studenc.

Berlin, 10. nov. „Lokalanzeiger“ poroča: „Ker so operacije okolo bumelijanskih studenc stale Italijane mnogo žrtve, je general Caneva opustil nadaljnjo akcijo. K temu so ga prisilili tudi higijenični oziri.“

Prispevki za italijanske žrtve.

Rim, 19. nov. Centralni odbor za zbiranje prispevkov v prilog rodbinam

padlih in ranjenih italijanskih vojakov v Tripolisu in Cirenajki, je nabral dosedaj 838.000 lir.

Razne vesti.

* **Otrok dveh očetov.** Pred par leti je dobil neki kočijaž v Bruslju poročilo, da je postal univerzalni dedič premoženja svoje tete, za katero niti vedel ni. Toda premoženje so že pobasali pariški sorodniki, ki niso vedeli za svoje bruselske stricnike. Vsa stvar je radi tega prišla pred sodišče, kjer se kočijažu posrečilo dokazati, da je legitimni sin brata pokojnice. A pariški sorodniki še niso mirovali. Dokazali so, da je kočijaž sicer legitimni sin brata pokojnice, v resnici pa izhaja iz prvega zakona svoje matere z nekim drugim možem. Na podlagi teh dokazov je bil kočijaž prisiljen vrniti polovico podedovanega premoženja. Prizivno sodišče v Bruslju je obsodbo potrdilo in nesrečnega kočijaža tudi prisililo, da je ime, katero je imel že 52 let spremenil s pravim.

* **Zaljubljeni igralec na flavto.** Gospa Nelly Marty, ki je nastopila te dni v glavni vlogi opere „Nanon“ v Parizu, se je na silno priprosto način iznebila nekega igralca na flavto. — Igralec se je namreč strastno zaljubil vanjo in ji vsak dan pošiljal ljubavna pisma. Marty ga je prosila, naj neha s pismi, toda vse ni nič pomagalo. Da se operna pevka vendar znebi svojega nadležnega zaljubljenca, je vzela vsa pisma, katera ji je pisal in jih nabila na službeno tablo opere, tako da jih je lahko vsakdo bral. To je tudi pomagalo.

* **Krvavo dejanje ljubosumne žene.** 46letna soproga notarja Rapolija v Kronstadtu na Ogrskem je bila radi svojega hudega jezika in strašne krvočnosti strah cele občine. Pred dvema leti se je mož sodnijsko ločil od nje, nakar je ona skupno živela s svojim 20letnim sinom. Toda gospa Rapolti je kljub temu neprestano zasledovala svojega moža in mu delala na cesti neprestano neprijetnosti. — Končno je obdolžila 20letno Matildo Nemet, krasno deklico, da ima razmerje z njenim možem. Te dni je povabila nedolžno deklico k sebi v svoje stanovanje, kjer jo je njen sin pričel pretepati. Nato je skočila gospa Rapolti sama na njo, ji slekla obleko in predrla njena prsa s kuhinjskim nožem. Toda to ji še ni bilo zadosti; odrezala ji je tudi več kosov mesa s trebuha. Vsled obupanega kricanja nesrečne žrtve, so udri v stanovanje orožniki, ki so nesrečnico odvedli takoj v bolnico, grozovito žensko in njenega sina pa izročili sodišču.

* **Poizkušeni vlom.** V neko juvelirsko trgovino na Dunaju na Alzerstrasse so te dni izkušali vlomiti tatovi. Skrili so se v klet in so razkopali obok. Prišli so že do sobnih desk, tu pa so prenehali, bodisi da so bili prepojeni ali pa da ni bilo več časa.

* **Velikanski vihar.** V Ameriki je divjal te dni strahovit vihar, ki je zahteval nebroj žrtve. Več sto ljudi je bilo ubitih. Škoda znaša mnogo milijonov dolarjev. Mnogo ljudi je tudi zmrznilo.

* **Velika poneverjenja.** Pri zgradbi amurske železnice in druge sibirske proge so ruski revizorji prišli na sled velikim poneverjenjem. Ruska državna banka je zgubila nad 20 milijonov kron. Železniške proge so brez vsake vrednosti. Tir bi postal v vojnem slučaju lahko usodepoln.

* **Cerkvene tatvine.** Zadnje dni so se izvršile v tih cerkvah v Krakovu večje tatvine. Zginilo je mnogo zlatin in srebrnin. Policija je aretila tatice, toda konstatirala, da je blazna.

* **Smrtna obsodba.** Pred brniskim porotnim sodiščem sta stala pred par dnevi 21 letni ključavničar Bayer in 18 letni vajenec Riha. Obtožena sta bila radi umora natakarka Kattingerja. Bayer je bil obsojen na smrt na vešala, Riha pa na 15 let težke ječe.

* **Strašna drama.** V novozgrajenem ženskem liceju v XVIII. okraju na Dunaju se je odigrala te dni strašna drama. Licej sta obiskovali med drugimi tudi 15 letna hčerka dr. Rudolfa Prokeša in hčerka kavarnarja Vilnay. Obe sta bili veliki prijateljici. Hčerka odvetnika Prokeša nikakor ni mogla napredovati, vsled česar ji je ravnatelj zaukazal naj zapusti zavod. Deklica se tega ni upala povedati svojemu očetu, zaupala je stvar le svoji prijateljici, kateri je izjavila, da je pripravljena rajše umreti, kakor napraviti starišom sramoto. Hčerka kavarnarja je nato izjavila, da je pripravljena ž njo skupno umreti. V sredo popoldne sta odšli obe deklici v neki razred in skočili iz tretjega nadstropja na cesto in obležali nezvestni. Kakor se zatrjuje, sta imeli obe deklici med seboj nenaravno razmerje in bolelahi tudi na živcih.

* **Ljubezni polna baronesa.** Iz Monakova se poroča: Tukaj vzbujajo ljubavni dogodki neke 17 letne baro-

nese splošno senzacijo. Ko se je prvi mož radi nje ustrelil, je bila stara 14 let. V svojo mrežo je vjela zlasti mnogo gimnazijcev, s katerimi se je podila naokrog. Pred kratkim so jo dobili z nekim mladim možkim v poštnem poslopu, ki se je takoj drugega dne iz neznanih vzrokov ustrelil. Mladenič je bil jako nadarjen visokošolec. Služil je ravno kot enoletni prostovoljec pri vojaki in stanoval v vojašnici, ker ga oče ni pustil doma, da bi ga ozdravil od srčnih bolečin. Toda mlada baronesa je našla kljub temu k njemu pot. Ko je oče usodepolnega dne zasledil ž njo svojega sina, se je isti na mestu ustrelil. Baronesa je radi tega postala sedaj silno histerična. Vsakega možkega, ki ji obljublja ljubezen prosi, naj jo ustrela ali pa zastrupi. Pred kratkim so jo našli z neko mlado deklico v neki šupi mrtvo. Kakor se zatrjuje, je najbrže v trenutnem blaznem popadu izvršila samomor.

* **Pretep v vojašnici.** V vojašnici na Spielbergu na Moravskem so se stegli te dni vojaki in potegnili bajonete. Neki infanterist je bil težko, več lahko ranjenih.

Lastnik, glavni in odgovorni urednik:

Milau Plut.

Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

Mali oglasi.

Beseda 5 vin. Najmanjši znesek 50 vin. Pisemnim vprašanjem je priložiti znamko 20 vin. — Pri malih oglaših ni nič popusta in se plačujejo vnaprej; zunanji inserenti v znamkah. Zaključek malih oglasov ob 6. uri večer.

Dobro ohranjeno pohištvo se kupi. Ponudbe pod „Roža“ poste restante Ljubljana. 711 2-1

Žagar

dobro izurjen, neoženjen se sprejme v stalno službo pri Ivanu Štalcerju v Maščljnu, p. Čermošnice.

Plača po dogovoru.

Največja zaloga ur, zlatnine in srebrnine. Lastna tovarna ur v Švici. Tovarniška znamka **IKO** **H. SUTTNER, Ljubljana**

Mestni trg. — FILIALKA: Sv. Petra cesta. — Telefon št. 273.

Krojaški salon za gospode

Ivana Magdića

v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 10

priporoča v idoč sezoni moderno angleško blago.

== Roman ==

„Ljubimca beneška“

bo kmalu končan in potem pričnemo takoj priobčevati nov, ravnotako zanimiv roman, na kar že sedaj opozarjamo vse cenjene čitatelje „Jutra“.

FR. ŠEVČIK

== puškar ==

v Ljubljani,

Židovska ulica št. 7

priporoča svojo veliko zalogo najboljših pušk in samokresov najnovejšega sistema, kakor tudi municijo in vse druge lovske priprave po najnižjih cenah. Zaloga potrebščin za ribji lov.

Popravila se izvršujejo točno.

Cenovnik na zahtevanje zastoj in poštne prosto.

FR. P. ZAJEC

Očala in ščipalniki natančno po zdravniškem receptu.

Dalljogled, toplopre in zrakomere vseh vrst.

Ljubljana, Stari trg št. 9.

Cenike pošiljam zastoj in poštne prosto.

M. RAVTAR

delikatesna trgovina in vinarna

Ljubljana, Jurčičev trg 3

priporoča svojo veliko zalogo raznih jestvin, finih namiznih in desertnih vin, likerjev, knjaka in šampanjca.

Eksport kranjskih klobas.

Slav. društvom posebno nizke cene. Za veselice dam blago tudi v komisijsko prodajo.

Številka telefona 291.

Najprimernejša igra za manjše odre je enodejanka

Malomestne tradicije

Češko spisal V. Štech, prevel V. M. Zalar. (Repertoarna igra češkega „Nar. divadla“ v Pragi.)

Pet moških, dve ženski vloge.

Cena 60 vinarjev.

Dobiva se v knjigarnah in pri založniku V. M. Zalarju v Ljubljani.

Dobiva se v knjigarnah in pri založniku V. M. Zalarju v Ljubljani.

Kmetska posojilnica **4 1/2 %** ljubljanske okolice

r. z. z. n. z.
obrestuje hranilne vloge po
Stanje hranilnih vlog: dvajset milijonov.

Popolnoma varno naložen denar.

v Ljubljani,
brez vsakršnega odbitka.
Rezervni zaklad: nad pol milijona.

40 klavirjev in harmonijev

dvornih tvrdk: Bösendorfer, Czapka, Heitzmann, Stelzhammer, Stingl in Hörigl

nuđim slavemu občinstvu na vpogled in izbiro. Ker sem **izključno edini zastopnik na Kranjskem** zgoraj omenjenih dvornih tvrdk, svarim vsakogar pred nakupom event. falzifikatov. Vsakdo kupi pri meni za najmanjše obroke (K 18—) najboljši instrument.

Najcenejša izposojevalnica. — Točna postrežba. — Violine od 5 K naprej. — Vse glasbeno orodje in muzikalije v velikanski zalogi. — Uglasevanja in popravila vseh glasbil.

ALFONZ BREZNIK c. kr. izvedenec in učitelj Glasb. Mat.
Ljubljana, Kongresni trg štev. 15.

Dobro smo računali

in prav izvolili, da obiskujemo laško kuhinjo ki je po dobri kuhinji, in pristni kapljici ter točni postrežbi znana širom Ljubljane.

Priporočamo jo tudi Vam!
Obiskovalci.

Trgovec ali obrtnik

mora, ako hoče napredovati, opozarjati občinstvo na svojo trgovino. Reklama je duša vsakega podjetja in vsak trgovec ali obrtnik,

ki noče biti skrit

samo v svoji ulici, ampak hoče dobiti odjemalce iz vseh delov mesta in tudi z dežele,

bo inseriral v „Jutru“

ki se čita in je priljubljeno povsod po Slovenskem.

Dobro idoča, več let obstoječa trgovina se odda v najem

takoj ali z majem, eventuelno se prodaja tudi hiša iz proste roke. — Poizve se pri lastniku: Kapiteljska ulica št. 7, I. nadstr. P 618

Proda se zaradi družinskih razmer dobro idoča

trgovina

v prometnem kraju. P 613
Natančneje v „Prvi anončni pisarni“, Frančiškanska ulica 8.

Priporoča se za vsa v svojo stroko spadajoča dela

J. ZAMLJEN

čevlarski mojster

V LJUBLJANI

— Sodnijska ulica št. 3 —

Dobe se tudi izgotovljena obuvala. Izdeluje prave gorske in telov. čevlje.

Klobuki, cilindri

čepice, kravate, perilo samo zadnje novosti v modni in športni trgovini za gospode

P. Magdić

Ljubljana, nasproti glavne pošte

Naročajte in kupujte „JUTRO!“

Velike okasijske cene!

Konfekcije za dame in deklice ter narejenih oblek in raglanov za gospode in dečke.

Ogromna izbira najnovejših in najmodernejših barvah in krojih.

Cene brez konkurence.

Angleško skladišče oblek

O. BERNATOVIČ

Ljubljana, Mestni trg 5

Učiteljska tiskarna, Frančiškanska ulica št. 8.

registrirana zadruga z omejenim jamstvom

priporoča svojo bogato zalogo najnovejših tiskovin za šole, krajne šolske svete, županstva in druge urade — Tiskarna sprejema vsa vrsta tiskovin in litografske slike spadajoča dela ter jih izvršuje točno, okusno in po solidnih cenah — Tiskane šolske knjige in čarnopisne

Lešno založništvo.
Muzikalije.

Telafonska številka 118

Najmodernejša črke
Litografija.

— Poštne številke št. 76.207 —

Eternit

ETERNIT-tovarna

Patent HATSCHEK

Najboljše pokrivanje streh

General. zastop: V. Janach & Co., Trst.

Glavna zaloga:

T. Korn, Ljubljana.

Preostale izvide romana

„ŽENA“

ki je vzbujal toliko zanimanja, ko je izhajal v „Jutru“, prodaja upravnništvo „Jutra“ mesto po prvotni ceni (1 K)

po 60 vin. izvod.

Zunanji naročniki naj pošljejo znesek v naprej in pridenejo 10 v za zpanko. Na naročila brez denarja še ne ozira.

Sprejema zavarovanja človeškega življenja po najrazumnostnejših kombinacijah pod take ugodni pogoji, ko nobena druga zavarovalnica. Vsa čist dobiček se razdeljuje zavarovancem; deseti se ga je imenovalo K 2.400.710—	„SLAVIJA“ vzajemno zavarovalna banka v Pragi. Reserve in fondi K 54.000.000. Izplačane odškodnine in kapitalije K 109.856.860-58. Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseskozi slovensko-narodno upravo. Vsa pojasnila daje: Generalno zastopstvo v Ljubljani v Gosposki ulici št. 12. Pisarno se v lastni bančni hiši.	Zavaruje postopke in premočnine pred požarnimi škodami po najnižjih cenah. Zavaruje proti tatvini, razbitju ogledal in okenskih plošč. Škoda cenjuje takoj in najkvalitetneje. Uživa najboljši sloves, koder postaja. Dovoljuje in čestno dobička lastne podpore v narodne in občinske namene.
---	--	---

Del. glavnica: **Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.** Rez. fond nad K 8.000.000. K 800.000.

Stritarjeva ulica štev. 2, (lastna hiša)

Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu, Sarajevu in Gorici.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih 4 1/2 %